

de zoogenaamde Ionische natuurphilosophie zeker niet physisch of kosmologisch in den gewonen zin is, en dus ten onrechte den naam van natuurphilosophie draagt; hij toont aan, hoe ze zoo bestempeld is door het rationalisme, dat zijn eigen denkbeelden in haar wil weervinden. In hoeverre JOËL hierin gelijk heeft, zal ik op dit oogenblik niet beoordeelen; maar zooveel schijnt mij althans vast te staan, — straks kom ik er op terug —, dat de Ionische philosophie volstrekt niet zoo zuivere physiek of abstracte begripsphilosophie is, als ZELLER het wil doen voorkomen; en zeker is het karakter van de vóór-Sokratische philosophie in 't algemeen, minstens evenzeer anthropologisch, als physisch: ²⁵⁾ de vraag naar het wezen, het zijn en worden der dingen, ging niet om buiten de veel hoogere naar het zijn, het verleden en de toekomst van den mensch. — Maar ik zou afdwalen. Ik had het over de tegenstelling tusschen de Grieksche philosophie en de massa, en ik wees U er op, hoe die tegenstelling in beider *wezen* gegrond is: de Grieksche philosophie stelt zich met haar streven tegenover de heerschende strooming. De Grieksche wijsgeeren hebben dan ook nooit invloed gehad op de massa: populair waren slechts de Sophisten en de redenaars; de Grieksche philosophie was in zooverre antinationaal. PLATO's oordeel over de barbaren zou niet licht door een gewoon Griek onderschreven worden. ²⁶⁾

Ik spreek stouter: er bestond vijandschap tusschen het volk en de wijsgeeren: ook een Sokrates werd niet geduld, en toch stond hij nog buiten de diepten der mystiek. ²⁷⁾

Hoor slechts de beroemde beschrijving die PLATO in zijn Theaetetus ²⁸⁾ van den wijsgeer geeft:

„Zoo laat ons dan, daar het u zoo goedddunkt, spreken over hen, die aan de spits staan. Want wat zou men kunnen zeggen van diegenen, welke zich alleen op slechte wijze met de philosophie bezig houden? Genen nu weten van jongs af allereerst niet den weg naar de markt, noch waar het gerechtshof of het raadhuis of eenig ander vergadergebouw van den staat is; wetten en besluiten, uitgesproken of geschreven, zien noch hooren ze; bemoeiingen van kiesvereeningen om de ambten en samenkomsten en maaltijden en drinkgelagen met fluitspeelsters, zich daarmede bezig te houden, valt hun zelfs in den droom niet in. Of verder iemand voornaam of niet voornaam